

Blik op Boijl

George Hendrik Voerman

'de stientieszuuker van Buil'

Inwoners van ons dorp die er voor 1963 woonden hebben hem allemaal gekend. Regelmatig zag je hem op z'n fiets door het dorp gaan. Maar wat wás het voor man en wat hield dat eigenlijk precies in dat: 'stienties zuuken' ?

Voerman, geboren in 1873 te Nieuweschans, woonde tot z'n 10^e jaar bij zijn grootouders in Havelte en later in Meppel waar hij de HBS volgde. Hij werkte vanaf zijn 17^e bij de Spoorwegen in een administratieve functie waarvan 3 jaar in Zuid Afrika. Na zijn pensionering in 1932 keerde hij terug naar Havelte. Zijn vrouw en dochter bleven in Amersfoort.

In de zandverstuivingen bij Havelte o.a. 'het Holtingerveld' kon hij als amateur archeoloog zijn hart ophalen. Hij zocht steevast ná regen en harde wind, die veel oude voorwerpen blootlegden. Zo vond hij door de jaren heen, diverse kampresten van rendierjagers met dui-zenden vuurstenen werktuigen daterend uit de oude steentijd zo'n 14.000 jaar geleden.

Tijdens WO 2 werd in Havelte vlak bij het hunebed een Duits vliegveld aangelegd. (1942) Door zijn zoektochten in het veld kwam Voerman in contact met de bevelhebber aldaar, die toevallig ook een enthousiast amateur archeoloog was.

De vrees bestond dat de Engelsen het vliegveld gingen bombarderen en dat gebeurde ook in september 1944. De vliegtuigen vlogen soms door tot de 'Linde' keerden daar en losten op de terugweg hun bommen. Het gebulder was tot in Boijl te horen. In maart 1945 was het weer raak maar de Duitsers hadden toen het hunebed (op eigen initiatief) al gedemonteerd en verborgen in een diepe kuil.

Oktober 1944 werd Voerman zijn kosthuis geraakt. Hij vond het in en rond Havelte te gevaarlijk worden en vertrok. Eerst voor een half jaar naar Vledder en daarna vond hij onderdak in Boijl bij weduwe Meintje van der Walle. Een klein vrouwtje, baakster van beroep dat

bijna altijd een zwart alpino mutsje droeg. Ze woonde op nr. 98 op de hoek Boijlerweg/Dolderseumsestraat. 'Meintje van et hoekien'

Ze sprak Voerman niet met z'n naam aan maar steevast met 'meneer' en het wás ook een heer. Sprak heel beschaafd Nederlands, altijd in pak, hoed op, regenjas soms met sigaar, een aimabele man. Hij verplaatste zich op zijn zoektochten per fiets en een kleine loupe had hij altijd bij de hand.

Vanuit Boijl zocht hij verder in Havelte maar breidde zijn zoekgebied ook uit dichterbij huis. Boijl kent dat nog

stukjes niet ontgonnen heideveldjes met zandverstuivingen aan de Doldersumse straat en ten noorden van het Kerkebos. Popping uit Oosterwolde had al eerder onderzoek gedaan in Rijsberkamp en de Meulepolle en daar sporen gevonden van vroegere bewoning.

Voerman stond er om bekend dat hij zijn vindplaatsen bij Havelte zeer zorgvuldig in kaart bracht. In Boijl gaf hij de vindplaatsen een naam. 'De Meulepolle', 'Schapedobbe', 'akker Willem Wever' en 'Boelens heideveldje' ze spreken voor zich. 'Circus' en 'Nieuw Circus' waren de oefenveldjes van 'de Grensruiters'

De voorwerpen die hij vond (veel kleine) bewaarde hij zorgvuldig gedocumenteerd. Toen de laden kasten vol waren werd veel opgeslagen in allerlei kleine doosjes. Hij kon ze terugvinden in zijn schriftjes als: 'Castella' zeepdoosje onder de kachel, 'Aertox' vliegenvanger idem, 'Willem 11' onder aquarium enz.

Wanneer je bij Meintje aan de achterdeur kwam was daar een soort deel met stellingen waar de vondsten van Voerman op lagen en haar huis moet overvol geweest zijn!

Voerman heeft zijn hele leven interesse gehad in de archeologie. Hij leefde zich helemaal in in de wereld en het leven van de rendierjagers.

Eens schreef hij: 'Zulke kleine gebruiksvoorwerpen gemaakt van vuursteen kunnen toch niet gemaakt zijn door grove mannenhanden maar moet wel het precisie werk geweest zijn van vrouwen en kinderhanden.'

Door zijn werk bij de Spoorwegen verhuisde hij nog al eens en zo deed hij vondsten op diverse plaatsen in Friesland (terpen) Drenthe en de Veluwe. Hij onderhield o.a. nauwe contacten met professor van Giffen uit Groningen, correspondeerde veel en publiceerde ook. Belangrijke post voorzag hij van een rood lakzegel.

Hiervoor had hij een zegelring met zijn initialen en een dito lakzegel.

19 jaar lang woonde Voerman bij Meintje tot ze in 1963 overleed. In Haulerwijk vond hij weer een onderkomen waar hij nog 3 jaar woonde. Hij overleed er op 93 jarige leeftijd en werd er ook begraven met heel toepasselijk een kleine zwerfkei op zijn graf.

Bij zijn leven schonk Voerman veel voorwerpen aan particulieren en o.a. aan de oudheidkamers van Leeuwarden, Steenwijk en Wolvega. Zo raakten voorwerpen die op één plek gevonden waren soms verspreid. Deze zijn later voor een groot deel weer samengebracht.

Voerman was trouwens niet alleen geïnteresseerd in archeologie, in de winter en wanneer het weer te slecht was om het veld in te gaan, hield hij zich bezig met zijn postzegel – en munten verzameling.

Onder redactie van M Niekus, F de Vries & W van der Wijk is een boek uitgegeven 'In het spoor van Voerman, 'Archeologie en landschap van het Holtingerveld'. Het is breed van opzet en een groot deel gaat over Voerman. Hierin is o.a. te lezen dat het werk van hem grote archeologische waarde heeft. Hij was de eerste amateur archeoloog in het noorden die zich intens verdiepte in de tijd van de rendierjagers, exacte kaarten tekende en de gevonden voorwerpen uitstekend documenteerde.

Misschien dat zijn werk destijds door zijn dorpsgenoten toch niet helemaal naar waarde geschat werd.

namens Archiefgroep Boijl
Jellie Menger.